

Tutkimustiivistelmä

Päivi Rissanen & Sari Jurvansuu (julkaistu 10.3.2017)

Vertaistoiminnan muodot ja merkitys päihde- ja mielenterveysjärjestöissä

Artikkelissa tarkastellaan vertaistoimintaa päihde- ja mielenterveysjärjestöissä. Tutkimusaineisto koostuu kahdesta kyselystä. Ensimmäisessä kartoitettiin paikallisten päihde- ja mielenterveysyhdistysten (n=187) ja valtakunnallisten järjestöjen (n=28) johtajien käsityksiä vertaisuuden merkityksestä niiden toiminnassa sekä niissä tuotettavia vertaistoiminnan muotoja.

Täydentävää aineistoa kerättiin järjestöjen työntekijöille (n=61) ja vertaisille (n=75) kohdistetulla kyselyllä, jossa tarkasteltiin vertaistoiminnan merkitystä, siihen liittyviä tehtäviä, vertaisten roolia ja asemaa sekä heihin kohdistuvia tukitoimenpiteitä ja tuen tarvetta.

Vertaistoiminnalla oli keskeinen merkitys päihde- ja mielenterveysjärjestökentällä. Sen painoarvo kuitenkin vaihteli. Vertaistoiminnan merkitys oli suurempi ja siihen liittyviä toimintamuotoja oli enemmän suurilla toiminta-alueilla toimivissa yhdistyksissä. Sen painoarvo korostui etenkin ennen vuotta 1986 perustetuissa yhdistyksissä.

Vertaisten rooli ja tehtävät hahmottuivat hieman eri tavoin työntekijöiden ja vertaisten itsensä näkökulmasta. Työntekijät korostivat vertaisten roolia järjestöjen asiakastyössä ja konkreettisessa auttamis- ja tukitoiminnassa, kun taas vertaiset itse näkivät roolinsa laajemmin myös järjestön ulkosuhteissa ja yhteiskunnallisina vaikuttajina.

Aineiston vertaisista kolmannes oli kokenut uupumusta tai väsymystä toimiessaan vertaisena. Järjestöissä on tärkeää taata sekä vertaisten oman orientaation huomioiminen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä että tarvittavat resurssit vertaisten tukemiseen.

Avainsanat

Vertaistuki, vertaistoiminta, päihdejärjestöt, mielenterveysjärjestöt

Päivi Rissanen & Sari Jurvansuu (2017): Vertaistoiminnan muodot ja merkitys päihde- ja mielenterveysjärjestöissä. Kuntoutus 1/2017, s. 5–17.

<https://kuntoutussaatio.fi/palvelumme/viestinta-ja-tiedolla-vaikuttaminen/kuntoutus-lehti/arkisto/kuntoutus-12017/>

- A-klinikkasäätiö • A-Kiltojen Liitto ry • DIAK • EHYT ry • FinFami – Uusimaa ry
- Irti Huumeista ry • Kuntoutussäätiö • Mielenterveyden keskusliitto • Sininauhaliitto
- Suomen Mielenterveysseura • Tukikohta ry • STEA